

នរណាខ្លះទទួលបានផលពីការស្លាប់នៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា?

- ខណៈដែលប្រជាជនកម្ពុជារៀបចំចេញទៅកាន់ស្ថានីយ៍បោះឆ្នោត អង្គការឃ្លាំមើលពិភពលោក (Global Witness) នឹងដាក់ចេញនូវយុទ្ធនាការថ្មីមួយក្នុងការបង្ហាញមុខក្រុមមហាសេដ្ឋីមួយក្រុមដែលនឹងទទួលបាននូវផលចំណេញមហាសាល ពីការបោះឆ្នោតដ៏អាម៉ាស់ក្នុងខែនេះនៅកម្ពុជា និងការបន្តរក្សានូវស្ថានភាពដូចបច្ចុប្បន្ននៅកម្ពុជា។
- យុទ្ធនាការនេះក៏រួមបញ្ចូលក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភាដែលកាន់កាប់មុខជំនួញខ្លះដែលត្រូវគេចោទថាជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការរឹបអូសយកដីធ្លីយ៉ាងហិង្សាបំផុត ដែលកម្ពុជាប្រឈមក្នុងសតវត្សនេះ។ ការកាប់បំផ្លាញ និងជំនួញព្រៃឈើខ្នាតធំសម្បើម ការពាក់ព័ន្ធនឹងជំនួញបូមខ្សាច់ដ៏អាស្រូវ និងជំនួញនាំចេញកញ្ចាផងដែរ។
- ប្រទេសកម្ពុជាបានធ្លាក់ចំណាត់ថ្នាក់១០កំក្នុងកំណត់ត្រាសេរីភាពសារព័ត៌មានឆ្នាំ ២០១៨ របស់អង្គការ អ្នកសារព័ត៌មានគ្មានព្រំដែន ក្រោយពីរដ្ឋាភិបាលបានបង្ក្រាបយ៉ាងចាស់ដៃលើសេរីភាពបញ្ចេញមតិ តាមរយៈការបោសសំអាតស្ថាប័នសារព័ត៌មានឯករាជ្យទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុងប្រទេស និងការចាប់ដាក់ពន្ធនាគារអ្នកកាសែតជាច្រើនរូប។
- យុទ្ធនាការនេះជាយុទ្ធនាការ ដែលធ្វើឡើងយោលតាមការចេញផ្សាយកាលពីខែមេសាដោយអង្គការឃ្លាំមើលពិភពលោក និងអង្គការ Open Corporates នូវប្រភពទិន្នន័យដ៏ធំសម្បើមថ្មីមួយដែលបង្ហាញថានរណាខ្លះជាម្ចាស់ និងជាអ្នកគ្រប់គ្រងបណ្តាក្រុមហ៊ុនទាំងឡាយនៅកម្ពុជា ដើម្បីទ្រទ្រង់សកម្មភាពពុករលួយ និងការរំលោភបំពាននានា ដែលវាជាប្រភពយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការជួយរក្សារបបនេះ ឱ្យស្ថិតក្នុងអំណាចគ្រប់គ្រងប្រទេសនេះក្នុងរយៈពេលជាងសាមសិបឆ្នាំកន្លងមក។

ខណៈដែលប្រជាជនកម្ពុជារៀបចំគូសសន្លឹកឆ្នោតនៅក្នុងអ៊ី ដែលគេរំពឹងថាជាការបោះឆ្នោតដ៏អាម៉ាស់នៅថ្ងៃទី ២៩ កក្កដា ដែលនេះជាអ្វីដែលគេជឿថាជាវិធីដើម្បីធ្វើឱ្យលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីដែលកាន់អំណាចយូរជាងគេបំផុតមួយលើលោក ទទួលបានអាណត្តិដឹកនាំប្រទេសមួយអាណត្តិទៀត អាស្រ័យហេតុនេះ ទើបអង្គការឃ្លាំមើលពិភពលោក សូមបង្ហាញមុខសមាជិកអ្នកជំនួញគ្រាក់ៗរបស់កម្ពុជា ដែលបានទទួលផលចំណេញយ៉ាងសម្បើម ពីការកាន់កាប់អំណាចរបស់ជនផ្តាច់ការ ហ៊ុន សែន ហើយជនទាំងនោះនឹងត្រូវបាត់បង់អ្វីខ្លះ បើមានការផ្លាស់រដ្ឋាភិបាល។

យោងតាមការចុះផ្សាយក្នុងបណ្តាញសង្គម Facebook តាមរយៈការបង្ក្រាបយ៉ាងសាហាវរបស់រដ្ឋាភិបាលទៅលើការរាយការណ៍ដោយសេរី យុទ្ធនាការផ្តោតសំខាន់លើក្រុមមហាសេដ្ឋីមួយក្រុមតូច

ដែលជាសម្ងាត់បានធ្វើជាខ្នងបង្អែកជាអនុវត្តភាពរបស់ ហ៊ិន សែន តាមរយៈការគាំទ្រផ្នែកនយោ-
បាយ និងការផ្គត់ផ្គង់ហិរញ្ញវត្ថុផ្នែកយោធា និងជាអ្នកគៀងគរវិនិយោគិនពីបរទេស។

ភក្តីភាពរបស់មន្ត្រីទាំងនោះ ត្រូវបានផ្តល់រង្វាន់យ៉ាងគាប់ចិត្ត ជាក់ស្តែងពួកមហាសេដ្ឋីគ្រាក់ៗទាំង
នោះរីករាយទទួលបាននិទណ្ឌភាពនៅចំពោះមុខច្បាប់ ភាពមានបានកើតចេញពីការលួចយកនូវ
ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងការប្រើប្រាស់កងកម្លាំងរបស់រដ្ឋដើម្បីការពារកិច្ចប្រតិបត្តិការក្រុមហ៊ុនរបស់គេ
និងការបង្ក្រាបយ៉ាងហិង្សាលើការតវ៉ានានាប្រឆាំងនឹងពួកគេ។

ដោយហេតុថាសហរដ្ឋអាមេរិកចាប់ផ្តើមអនុវត្តការដាក់ទណ្ឌកម្ម ប្រឆាំងមន្ត្រីកម្ពុជា អង្គការឃ្លាំ-
មើលពិភពលោកបានស្នើឱ្យបញ្ជូលទៅក្នុងបញ្ជីទណ្ឌកម្មនូវបុគ្គលទាំងនោះ ដោយសារពួកគេបាន
ដើរតួនាទីយ៉ាងសកម្មក្នុងការសម្លាប់លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា និងការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សធ្វើ
ឡើងជួសមុខឱ្យក្រុមហ៊ុនរបស់ពួកគេ។

ក្រុមមហាសេដ្ឋីគ្រាក់ៗទាំងនោះរួមមាន៖

- ឧកញ៉ា ម៉ុង វិទ្ធី ជាបុគ្គលដែលអង្គការឃ្លាំមើលពិភពលោកចោទថា មានជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹង
ជំនួញទុច្ចរិតជាច្រើនដែលខុសច្បាប់ រួមមានជំនួញឈើ និងការបូមធនធានខ្សាច់ដែល
មានតម្លៃរាប់លានដុល្លារ។ ពេលដែលការចោទប្រកាន់នេះត្រូវបានលាតត្រដាង សមាជិក
ព្រឹទ្ធសភារូបនេះត្រូវបានរកឃើញថា ក៏មានការជាប់ពាក់ព័ន្ធផងដែរជាមួយនឹងការរត់ពន្ធ
កញ្ញា ហើយដែលលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានការពារគាត់ថា បើនរណាចង់ចាប់ខ្លួនគាត់
ទាល់តែអ្នកនោះមានក្បាលពាសដែក។
- អ្នកឧកញ៉ា លី យ៉ុងឆាត់ ជាម្ចាស់ក្រុមហ៊ុនស្តារអំពៅជាប់ពាក់ព័ន្ធដល់ការទន្ទ្រានយកដីធ្លីដ៏
ហិង្សានៅកម្ពុជាប្រចាំសតវត្សនេះ ដែលអំពើនេះនាំឱ្យមនុស្សរាប់ពាន់នាក់ត្រូវបាត់បង់ដីធ្លី
របស់ពួកគេ។ ស្តារអំពៅគ្រាន់តែជាឧស្សាហកម្មមួយក្នុងចំណោមជំនួយធំៗរបស់គាត់រួមមាន
បនកាស៊ីណូ ជំនួញក្នុងវិស័យព័ត៌មានជំនួញផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងមុខជំនួញជាច្រើន
មុខទៀត។
- ឧកញ៉ា ទ្រី ភាព ជាអតីតទីប្រឹក្សាលោកហ៊ិន សែនផ្ទាល់ ដែលអង្គការឃ្លាំមើលពិភពលោករក
ឃើញថា នៅពីក្រោយជំនួញនាំឈើមានតម្លៃរាប់លានដុល្លារ តាមរយៈខ្នងបង្អែកដ៏ស្តុក-
ស្តាញពីសំណាក់មន្ត្រីមានតំណែងគ្រាក់ៗក្នុងជួរថ្នាក់ដឹកនាំរដ្ឋាភិបាលមាន មន្ត្រីយោធា
ប៉ូលីស និងមន្ត្រីក្នុងស្ថាប័នគយ។ ក្រុមហ៊ុនរបស់គាត់ថែមទាំងទទួលបានសិទ្ធិទិញយក

ផ្តាច់មុខនូវឈើដែលរឹបអូសបានពីសំណាក់អង្គការ យកទៅលក់បន្តទទួលបានផលចំណេញក្នុងតម្លៃខ្ពស់។

- សមាជិកព្រឹទ្ធសភាព ឡៅ ម៉េងយ៉ិន ម្ចាស់ក្រុមហ៊ុន Shukaku ជាក្រុមហ៊ុននៅពីក្រោយការបណ្តេញចេញប្រជាសហគមន៍បឹងកក់យ៉ាងយោឃៅ។ អ្នកភូមិបឹងកក់ណាដែលហ៊ានដើរតតាំង ត្រូវបានវាយដំ ចាប់ខ្លួន និងចាប់ញាត់ពន្ធនាគារដោយអង្គការ។ ក្រុមហ៊ុនមួយទៀតរបស់គាត់មានឈ្មោះថា Pheapimex ត្រូវគេដឹងថាទទួលបានដីសម្បទានធំជាងគេបំផុតនៅ កម្ពុជា តាមគូលេខមួយថាមានរហូត ៣៣ដងច្រើនជាងកម្រិតផ្លូវច្បាប់កំណត់ភ្លាមៗ បន្ទាប់ពីទទួលបានការអនុញ្ញាត។

តាម Emma Burnet អ្នកដឹកនាំយុទ្ធនាការរបស់អង្គការឃ្លាំមើលពិភពលោកបានលើកឡើងថា៖
អាជីពនយោបាយរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែនកសាងឡើងតាមការចិញ្ចឹមពួកអ្នកទាំងនោះដែលផ្តល់ការគាំទ្រដល់គាត់វិញ។

តាមការស្រាវជ្រាវរបស់អង្គការឃ្លាំមើលពិភពលោកបង្ហាញជាច្រើនដងថា ក្រុមជំនិតសម្ងាត់មួយក្រុមតូចរបស់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានលួចបន្លំយក និងធ្វើឱ្យហ៊ុនហោចទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋជាច្រើន។ ពេលដែលពួកនេះកាន់តែមានបាន និងមានអំណាចកាន់តែខ្លាំងពួកគេទាំងនោះកាន់តែមានតម្រូវការដើម្បីឱ្យហ៊ុនសែនស្ថិតក្នុងអំណាចកាន់តែយូរ។ រាល់ការប្រឹងប្រែង របស់អង្គការជាតិដើម្បីបញ្ចប់អំពើពុករលួយ និងអំណាចផ្តាច់ការរបស់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវតែតម្រង់ទិសដៅទៅកាន់បុគ្គលទាំងនោះដែលជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ថវិកាដល់របបនេះ។

ដំណើរអិលឆ្នាក់ទៅក្នុងរបបផ្តាច់ការរបស់កម្ពុជា

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីហ៊ុន សែនស្ថិតក្នុងអំណាច ៣៣ ឆ្នាំហើយការគ្រប់គ្រងអំណាចតាមកណ្តាប់ដៃដៃកន្លះបញ្ជាំងតាមការវាយប្រហារសមាជិករដ្ឋសភារបស់បក្សប្រឆាំង ការវាយប្រហារ ចាប់ខ្លួន និងរហូតដល់បានសម្លាប់អ្នកកាសែត និងសកម្មជនប្រឆាំងនានាទៀតផង។

ក្នុងឋានៈជានាយករដ្ឋមន្ត្រីគាត់ បានសម្រួលឱ្យមានការលួចយកទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋជាប្រព័ន្ធ មានដូចជាការបណ្តេញចេញទាំងបង្ខំ និងដោយហិង្សា ឱ្យប្រជាជនកម្ពុជាចេញពីលំនៅដ្ឋាន និងដីធ្លីរបស់ពួកគេ ប្រគល់ឱ្យទៅឈ្មួញជាឧកញ៉ាក្នុងជំនួញដូចជា ការកាប់ឈើ ជំនួយវ៉ែនិងកសិឧស្សាហកម្ម។ មានប្រជាជនជាង ៨៣០ ០០០នាក់រងគ្រោះ ដោយធ្លាក់ខ្លួនយ៉ាងជ្រៅទៅក្នុងភាពក្រីក្រក្នុងតំបន់ដែលហ៊ុនហោចជាងគេ ខណៈពេលដែលការនេះនាំឱ្យមនុស្សមួយក្រុមតូចក្នុងរបបពុករលួយនេះកាន់តែមានបានខ្លាំងឡើងៗ។

ការអិលឆ្លាក់ទៅកាន់របបផ្តាច់ការរបស់កម្ពុជាមានមករាប់ទស្សវត្តមកហើយ ប៉ុន្តែវាទើបតែឆ្លាក់ចុះ យ៉ាងគំហុកកាលពីឆ្នាំមុន។ ដោយខ្លាចការចាញ់ឆ្នោតនៅការបោះឆ្នោតសកលនាខែកក្កដានេះរដ្ឋា- ភិបាលបានចាប់លោក កឹម សុខាដាក់ពន្ធនាគារ នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៧ ហើយបានរំលាយបក្ស របស់គាត់ប៉ុន្មានខែក្រោយមក បន្ទាប់មកទៀតគេចាប់ផ្តើមវាយប្រហារយ៉ាងចាស់ដៃដល់សេរីភាព បញ្ចេញមតិ បិទស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានឯករាជ្យ និងបង្កើនកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បី កាន់កាប់ប្រព័ន្ធ Internet ក្នុងការរកវិធីរាំងខ្ទប់ ឬចាប់ខ្លួនអ្នកវិះគន់តាមបណ្តាញសង្គម។

អន្តរាគមន៍អន្តរជាតិពិតជាសំខាន់

ច្បាប់ទណ្ឌកម្មមួយកំពុងតែត្រូវបានគេរៀបចំតាក់តែងនៅសភាសហរដ្ឋអាមេរិក ច្បាប់នេះមគោល ដៅដាក់ទណ្ឌកម្មប្រឆាំងមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមន្ត្រីយោធា និងមេដឹកនាំកម្លាំង សន្តិសុខ ដែលមានចំណែកពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ និងសំខាន់ចំពោះការឆ្លាក់ចុះនៃលទ្ធិប្រជាធិប- តេយ្យនៅកម្ពុជា។

អង្គការឃ្លាំមើលពិភពលោក កំពុងជម្រុញឱ្យមានការដាក់បញ្ចូលឈ្មោះឧកញ៉ាទាំងនោះ ទៅក្នុង បញ្ជីទណ្ឌកម្ម ដោយហេតុថាពួកគេមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការជោកចែវនយោបាយ និងសេដ្ឋ- កិច្ចដែលផ្តល់ផលលាភដល់ពួកគេនៅកម្ពុជា ដែលការនេះវាហុចផលដល់បក្សកាន់អំណាចក្រ- សោបយកអំណាចមកកាន់កាប់ពេញដៃ។ ក្រុមអ្នកធ្វើយុទ្ធនាការក៏អំពាវនាវផងដែរឱ្យរដ្ឋាភិបាល ផ្សេងទៀតធ្វើតាមគំរូនេះ ហើយដាក់ស្នើតាក់តែងច្បាប់ទណ្ឌកម្មស្រដៀងគ្នានេះ។

Emma Burnett បន្ថែមទៀតថា៖

"ជាច្រើនទស្សវត្តមកហើយ ដែលប្រជាជនកម្ពុជា ត្រូវបានគេរក់ប្លន់យកដីធ្លី ភោគទ្រព្យជាតិរបស់ប្រទេស និងបំបិទ សំឡេងរបស់ពួកគាត់។ ឥឡូវសូម្បី សិទ្ធិបោះឆ្នោតរបស់គាត់ត្រូវបានគេរក់ប្លន់យកទៅបាត់ដែរ។"

នេះគឺជាអំពើក្បត់ មិនត្រឹមតែជាការក្បត់ប្រជាជនកម្ពុជាទេ តែវាជាការក្បត់បណ្តាប្រទេសទាំងអស់ដែលរួមគ្នាផ្តល់ ជំនួយរាប់ពាន់លានដុល្លារ ក្នុងការជួយប្រជាជនកម្ពុជាកសាងប្រព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យពីសោតនាដកម្មនៃរបបប្រល័យ ពូជសាសន៍ខ្មែរក្រហម បើកុំតែអំពើក្បត់ទាំងនេះ ប្រជាជននឹងទទួលបាននូវការគោរពនិរន្តរ៍ និងសិទ្ធិជាមូលដ្ឋាន។ របបពុករលួយដែលបានដកហូតសិទ្ធិទាំងនោះពីពួកគេ ទីបំផុតនឹងត្រូវដាក់ឱ្យទទួលខុសត្រូវចំពោះទង្វើរបស់ខ្លួនជា មិនខាន។